

Aan de hand van voorbeelden uit hun dagdagelijkse praktijk schrijven vier dierenartsen over diergezondheid in de vleesveehouderij. Om en om beschrijven John Campe, Piet De Meuter, Thomas Raeymaekers en René Bemers maandelijks vastgestelde ziektebeelden, uitgevoerde behandelingen en/of mogelijke preventiemaatregelen.

Kiezels in de voerkrib veroorzaken scheur in de maagwand

Lebmaagruptuur

Een aantal weken geleden had ik een veehouder aan de telefoon die een hoogdrachtige derdekalfsdikbilkoe op stal had staan. Het dier wilde plotseling niet meer vreten. Volgens de eigenaar had het rund geen koorts, maar gaf de koe wel erg dunne mest.

Na een klinisch onderzoek bleek het dier een lebmaagverplaatsing te hebben en wel naar de linkerkant. Dit ziektebeeld komt bij dikbilkoeien niet vaak voor. Meestal is het een indicatie dat er toch meer aan de hand is.

Na overleg hebben we besloten om de koe te behandelen. Een dag later was de lebmaag verdwenen en stond de koe weer te vreten. Een goede week later is er een vaarskalf met behulp van een keizersnede geboren. Bij een nadere controle van de buik is er aan de linkerzijde niets afwijkends gevonden, iets wat ik eigenlijk wel verwachtte.

Na vijf dagen belde de veehouder opnieuw dat de koe nu met hevige koliek stond. De nageboorte was er vlot afgekomen en de wonde stond netjes, maar toch was duidelijk dat er nu iets goed mis was. Na een flinke pijnstillers in het bloed en even afwachten met een kop koffie werd het nog niets beter.

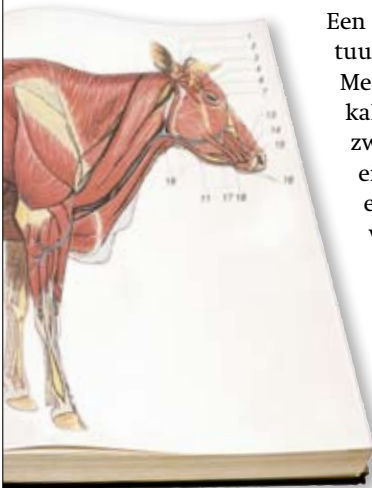
Hierop heb ik besloten om de koe nu rechts open te maken en een inspectie van de buik uit te voeren. Bij het openen kwam er al een zure lucht uit de buik. Bij verdere controle bleek dat door aanwezigheid van kiezels de wand van de lebmaag was gescheurd en er dus maaginhoud in de buik zat.

Omdat de situatie voor het dier uitzichtloos was, hebben we de koe geëuthanaseerd.

Kiezels in de lebmaag

De encyclopedie: lebmaagwandscheur of -ruptuur

Een lebmaagwandscheur of -ruptuur komt niet regelmatig voor. Meestal zie je deze aandoening bij kalveren na uitgebreide lebmaagzweertjes. Deze kunnen dan uiteindelijk aanleiding geven tot een perforatie van de lebmaagwand.

Bij oudere dieren, zoals de oude koe uit het voorbeeld, treedt een scheur of ruptuur van de lebmaag op door kiezels in de lebmaag. De steentjes zijn afkomstig van versleten betonvloeren of kuilplaten. Bij het uitkui-

len en voeren komen deze in de voerkrib. De kiezels worden opgenomen door de koe en geven irritatie in de lebmaagwand. Bij een vergevorderde dracht verloopt de maagdarmtransit trager en blijven de kiezels eerder achter.

Bij graskuilen met een hoog asgehalte kan er veel zand in de lebmaag van koeien achterblijven. Dat geeft eveneens veel irritatie van het maagslijmvlies. Belangrijk voor de preventie zijn: in het voorjaar de weiden goed slepen en een juiste mollenbestrijding handhaven. Ook bij een tekort aan bepaalde sporenelementen kunnen dieren zand opeten of overvloedig likken (pica of likzucht).

Als lebmaaginhoud in de buik terecht komt, kan een grondige spoeling van de buikholte en het plaatsens van een drain soms helpen. Als daarnaast ook veel ontstekingsreacties optreden, levert dat verklevingen van organen en de buikwand op. Dat maakt de prognose wel erg slecht.